

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 169/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Šulavík s. r. o., Jamnického 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ján Šulavík, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 39/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 39/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol opatrením okresného súdu sp. zn. Tp 867/2019 ustanovený za obhajcu obvineného, v ktorého trestnej veci bol okresným súdom vydaný trestný rozkaz č. k. 3 T 39/2020 zo 6. júla 2020 (ďalej len „trestný rozkaz“). Sťažovateľ v záujme obvineného napadol trestný rozkaz odporom, ktorý následne na základe pokynu obvineného vzal späť. Trestný rozkaz však nenadobudol právoplatnosť v dôsledku podaného odporu zo strany obžaloby. Okresný súd uskutočnil v napadnutom konaní 3. júna 2021 hlavné pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku. Sťažovateľ ako ustanovený obhajca písomným návrhom z 9. júla 2021 požiadal okresný súd o priznanie odmeny a náhrady trov obhajcu. Z dôvodu

dodatočne zistených drobných výpočtových chýb svoj pôvodný návrh opravil novým návrhom z 22. apríla 2022 (do podania opravného návrhu okresný súd o pôvodnom návrhu sťažovateľa nerozhodol, pozn.). Opakovane písomne žiadal okresný súd o rozhodnutie vo veci odmeny a nákladov obhajoby a 31. októbra 2022 podal sťažnosť predsedovi súdu, ktorá bola podpredsedníčkou okresného súdu, prihliadajúc na § 553 Trestného poriadku, vyhodnotená ako dôvodná (upovedomenie okresného súdu č. k. Spr 452/2022 z 30. novembra 2022, pozn.). Poukazuje na to, že 30-dňová lehota na rozhodnutie o trovách obhajoby je striktné daná Trestným poriadkom, pričom okresný súd ju niekoľkonásobne prekročil, keď o trovách obhajoby rozhodol 8. novembra 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa (bod 1 tohto rozhodnutia) z dôvodu nečinnosti okresného súdu pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby v trestnom konaní. Sťažovateľ poukazuje na zásah do svojich práv, ktorý vníma v porušení povinnosti okresného súdu rozhodnúť o vyčíslenej odmene obhajcu v lehote 30 dní. Používajúc matematický výpočet znehodnotenia finančných prostriedkov sťažovateľa (t. j. ním požadovanej odmeny) v dôsledku oneskoreného rozhodnutia okresného súdu o trovách obhajoby (8. novembra 2022, pozn.), sťažovateľ zdôrazňuje, že jeho právna neistota spôsobená priet'ahmi má za následok aj vznik nemajetkovej ujmy, keďže sa nemôže efektívne domôcť svojho majetkového práva, v dôsledku čoho má dôvod pochybovať o dostatočnej ochrane svojich práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

5. V rámci predbežného prerokovania ústavný súd preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje zákonom požadované náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

6. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

8. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

9. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti overením obsahu súdneho spisu zistil, že okresný súd rozhodol o priznaní odmeny obhajcovi za poskytnutie právnej pomoci v trestnom konaní uznesením vyššej súdnej úradníčky č. k. 3 T 39/2020-287 z 8. novembra 2022, proti ktorému podal sťažovateľ 18. novembra 2022 sťažnosť. Následne sudca okresného súdu rozhodol o podanej sťažnosti sťažovateľa uznesením č. k. 3 T 39/2020-320 zo 14. februára 2023, ktorým túto v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Sťažovateľovi bolo predmetné uznesenie doručené 3. marca 2023, čím je jeho vec právoplatne skončená.

9.1. Hoci postup okresného súdu vo fáze rozhodovania o odmene obhajcu v napadnutom konaní nemožno hodnotiť z časového hľadiska ako optimálny, je zrejmé, že zo strany okresného súdu došlo k obnoveniu plynulosti konania a rozhodnutiu vecí ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. V čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu (6. februára 2023) bolo o priznaní odmeny obhajcu okresným súdom rozhodnuté (8. novembra 2022), aj keď nie právoplatne, čo však bolo zapríčinené procesnou aktivitou sťažovateľa, ktorá sa premietla do podania sťažnosti proti uzneseniu o priznaní odmeny obhajcovi. V danom momente však sťažovateľom tvrdená právna neistota bola do značnej miery odstránená. Pozornosti ústavného súdu tiež nemohlo ujsť, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti v opise priebehu napadnutého konania ústavnému súdu tak podstatnú skutočnosť, akou je podanie sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka (uznesenie č. k. 3 T 39/2020-287 z 8. novembra 2022, pozn.), ani neuviedol.

10. Ústavný súd v súvislosti so zistenými okolnosťami prípadu odkazuje na svoju tiež už ustálenú judikatúru, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, III. ÚS 359/08, II. ÚS 118/2014.) a že ani ojedinelá nečinnosť príslušného súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať

porušenie tohto základného práva (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020).

11. Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 401/2022). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil tiež napr. v I. ÚS 19/00, I. ÚS 57/01 alebo III. ÚS 199/02, I. ÚS 219/2022).

12. Vychádzajúc z konkrétnych zistení v danej veci opísaných v bode 9 a 9.1. odôvodnenia tohto rozhodnutia, reálnej dĺžky rozhodovania okresného súdu o odmene obhajcu (od zmeny pôvodného vyčíslenia trov opravným podaním z 22. apríla 2022 to bolo 6 mesiacov), ako aj následnej plynulosti konania smerujúceho k právoplatnému rozhodnutiu veci, ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že napriek tomu, že okresný súd nerozhodol o odmene sťažovateľa ako advokáta v stanovenej lehote (ktorá je lehotou poriadkovou, pozn.), niet takej okolnosti, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv. Ústavnú sťažnosť preto sťažovateľ a v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy

13. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

14. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

15. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uviedol, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom, resp. rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (IV. ÚS 574/2018, m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012).

16. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné upozorniť, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepredkladá žiadne konkrétne identifikovateľné dôvody, pre ktoré by postupom okresného súdu v napadnutom konaní vo fáze rozhodovania o trovách povinnej obhajoby malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu ním označených práv. Predložená ústavná sťažnosť sa obmedzuje na vytknutie „nečinnosti“ okresného súdu a dĺžky jeho rozhodovania. Takto koncipovaný obsah ústavnej sťažnosti napriek kvalifikovanému právnenému zastúpeniu nespĺňa zákonom požadovanú náležitosť, a to odôvodnenie návrhu (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde) v podobe konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práv dôjsť [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

17. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu